RABHADH

NÍ MÓR duit an Ceistpháipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabha(i)r ag deireadh an Scrúdaithe, nó caillfear marcanna.

Scríobh d'Uimhir Scrúdaithe anseo ⇒

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2005

DÉ CÉADAOIN, 22 MEITHEAMH 2005, MAIDIN 9.30 - 12.00

EACNAMAÍOCHT TALMHAÍOCHTA-ARDLEIBHÉAL

(320 Marc)

Freagair **cúig cheist déag** as Roinn I agus **ceithre** cheist as Roinn II. Níor cheart duit níos mó ná uair an chloig a chaitheamh le Roinn I.

ROINN I (120 marc)

Freagair **cúig cheist déag.**
Scríobh na freagraí sna spásanna cuí.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc.

ROINN II (200 marc)

Freagair **ceithre** cheist.
Scríobh na freagraí i do fhreagarleabha(i)r.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc (50 marc).
Ná scríobh na freagraí do Roinn 11 ar an gceistpháipéar seo.

NÁ DEARMAD AN CEISTPHÁIPÉAR SEO A THABHAIRT AR AIS LEIS AN/NA F(H)REAGARLEABHA(I)R A ÚSÁIDEADH CHUN NA CEISTEANNA I ROINN II A FHREAGAIRT.

ROINN I (120 marc)

Freagair **cúig cheist déag.**
Scríobh na freagraí sna spásanna cuí.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc.

1. Sa chóras margaidh ceannaíonn gnólachtaí acmhainní ar mhargaí ________________________ agus baineann siad úsáid astu chun ____________________ agus ________________________ a sholáthar do mhargaí ________________________.

2. Mínigh an téarma Costais Bharúlacha agus luaigh **DHÁ** shampla: ________________________________

____

SAMPLA 1: ____

SAMPLA 2: ____

3. In éagmais idirghabhála ón Rialtas, cinntear praghas tráchtearra ________________________________

____

4. Tabhair cúis **AMHÁIN** gur fiú níos mó d'Éirinn na honnmhairí talmhaíochta faoin gComhpholasaí Talmhaíochta (CAP), ná an méid a thaispeántar sna staitisticí trádála a fhoilsíonn an Phríomhoifig Staidrimh.

____

____

5. Luaigh **DHÁ** chúis go a bhfuil na praghsanna bainne a fhaigheann feirmeoirí na hÉireann, níos ísle ná mar atá i mballstáit eile an Aontais Eorpaigh.

(i) ____

(ii) ____

6. Deirtear gur **praghasghlacadóirí** iad feirmeoirí san áit mhargaidh. Mínigh an cruth atá ar Chuar an Éilimh don fheirmeoir aonair sa chás seo.

____

____

7. Ríomhtar an táirge ioncaim imeallach (MRP) tríd an __________________________________a mhéadú faoin ______________________________________.

8. Luaigh **DHÁ** shaintréith i bhfeirmeoireacht a chuireann srianadh ar éifeachtacht mhargaíochta i dtalmhaíocht.

(i)____

(ii)____

9. Is féidir le costas a bheith seasta i bhfeirm amháin agus athraitheach i gceann eile. Mínigh, trí úsáid a bhaint as sampla.

____

____

10. Más é 0.2 leaisteachas ioncaim an éilimh do bhia agus má tá fíorioncaim per capita ag fás 5% in aghaidh na bliana, cad é an ráta fáis bliantúil ar an éileamh do bhia? ______________________________

____

11. " Ag áireamh an Aschuir i gCuntais Feirme, is féidir le feirmeoir a aschur agus ioncam a mhéadú nó a laghdú in aon bhliain ar bith, trí rogha a bheith aige ó thaobh luachálacha tosaigh agus deiridh, ina mheastachán ar athraithe fardail." Mínigh an ráiteas seo.

____

____

12. Is é is brí le 'Coinníoll na Caillroinnte' in árachas ná ____

____

13. Mínigh an téarma 'Fíor-Ráta Úis'.

____

14. Idirdhealaigh idir Páirtbhuiséad agus Buiséad Iomlán.____

____

____

15. Ní leor é an meánioncam feirme in Éirinn chun toradh ag ráta an mhargaidh a thabhairt do

_________________________nó do ____________________.

16. Luaigh DHÁ chúis go bhfuil úinéirí maoine níos fearr as ná daoine ar an ioncam céanna nach úinéirí iad.

(i) ____

(ii) ____

17. Luaigh **DHÁ** shampla de 'choigeartú', faoi mar a thuigeann eacnamaithe talmhaíochta é.

(i) ____

(ii) ____

18. Tá formhór na n-íocaíochtaí díreacha atá ann do fheirmeoirí faoi láthair, á n-athrú go hÍocaíochtaí Díchúplaithe. Mínigh cad a chiallaíonn sé seo.

____

____

19. Cad atá i gceist, dar leat, leis na téarmaí REPS (i mBéarla), mar a oibríonn siad faoi láthair san Aontas Eorpach?

____

20. Dúirt Mac Sharry i 1991 go bhfuil dhá ról éagsúla le comhlíonadh ag feirmeoirí an Aontais Eorpaigh i ngeilleagair nua-aimseartha. Cad iad?

(i) ____

(ii) ____

Ná dearmad an ceistpháipéar seo a thabhairt ar ais leis an/na f(h)reagarleabha(i)r a úsáideadh chun na ceisteanna i Roinn II a fhreagairt.

ROINN II (200 marc)

Freagair **ceithre** cheist.
Scríobh na freagraí i do fhreagarleabha(i)r.
Tá na ceisteanna ar fad ar aon mharc (50 marc).
Ná scríobh na freagraí do Roinn II ar an gceistpháipéar seo.

1. **(a)** Pléigh próiseáil agus margaíocht na mairteola in Éirinn faoi **gach ceann** de na cinnteidil seo a leanas:

(i) Úinéireacht an chumais phróiseála;
(ii) Na príomh-mhargaí;
(iii) Séasúracht na táirgíochta;
(iv) Tionchar an Chomhpholasaí Talmhaíochta (CAP).

(b) Imlínigh cén fáth a bhfuil feirmeoirí buartha faoi oibriú an tionscail seo.

[50 marc]

2. **(a)** Mínigh na téarmaí seo a leanas:
(i) Innéacs Praghsanna Tomhaltais;
(ii) Innéacs Praghsanna Réadacha;
(iii) Téarmaí Trádála Feirmeoirí.

(b) Is iad seo a leanas innéacsanna na bpraghsanna go bonn 1990=100:

	1990	2004
Aschuir Thalmhaíochta (AOPI)	100	90
Ionchuir Thalmhaíochta (AIPI)	100	100
Praghsanna Tomhaltais (CPI)	100	150

Don tréimhse 14 bliana, ríomh:

(i) An t-athrú i bpraghsanna réadacha a fuair na feirmeoirí;

(ii) An t-athrú i dTéarmaí Trádála do fheirmeoirí.

(c) In ainneoin na ngluaiseachtaí praghsanna, a bhí neamhfhabhrach do fheirmeoirí, tá méadú tagtha ar mhéanioncaim réadacha feirme, in aghaidh gach oibrí, sa tréimhse sin. Imlínigh **DHÁ** chúis leis seo.

[50 marc]

3. Is iad seo a leanas na sonraí do fheirm theaghlaigh, ina bhfuil duine amháin fostaithe:

	€
Díolacháin lúide ceannacháin	200,000
Dímheas	1,000
Méadú sna fardail	5,000
Tomhaltas an tí	1,000
Costais athraitheacha	30,000
Costais sheasta	35,000
Tuarastail bharúlacha	20,000
Infheistiú iomlán	600,000
Toradh barúlach ó infheistíocht	5%

Ríomh, agus taispeáin do oibríochtaí ar fad:

(i) Aschur na Feirme;
(ii) Ollchorrlach na Feirme;
(iii) Ioncam ó fheirm an Teaghlaigh;
(iv) Ioncam ó infheistíocht;
(v) Brabús.

[50 marc]

4. Sa léaráid thíos, taispeántar an t-éileamh ar thalamh agus a sholáthar.

(a) Cóipeáil an léaráid i do fhreagarleabhar. Lipéadaigh na haiseanna, maraon le cuair an tsoláthair agus an éilimh agus taispeáin an praghas cothromaíochta do thalamh.

(b) Is 'éileamh díorthaithe' é an t-éileamh ar thalamh. Mínigh an ráiteas seo.

(c) Taispeáin ar an léaráid cad a tharlaíonn má bhíonn laghdú i bpraghas an aschuir thalmhaíochta. Mínigh do fhreagra.

(d) Tá méadú tagtha ar an éileamh ar thalamh le blianta beaga anuas. Imlínigh cúiseanna leis an bhforbairt seo.

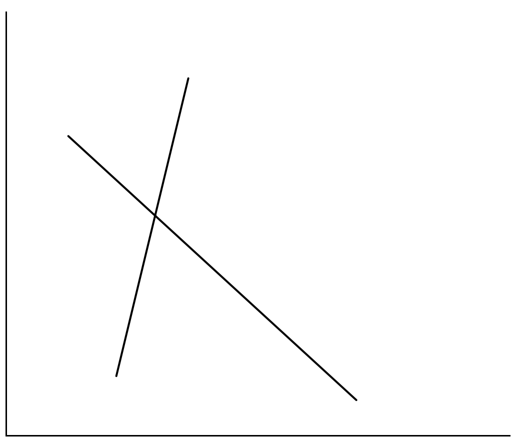

[50 marc]

5. Sceideal Soláthair do Chruithneacht

Praghas na Cruithneachta	**Méid a tháirgtear gach bliain ag gach leibhéal praghais**
Praghas don tona	Tonaí sa bhliain
€	(‘000)
50	300
60	320
70	340
80	360
90	380
100	400

(a) Déan amach cuar soláthair do chruithneacht ó na sonraí sa tábla thuas.

(b) Sainmhínigh *Praghasleaisteachas an tSoláthair*.

(c) Ríomh Praghasleaisteachas an tSoláthair de réir mar a athraíonn an praghas ó €70 an tona go €80 an tona.

(d) Luaigh cé acu a bhfuil Praghasleaisteachas an tSoláthair leaisteach nó neamhleaisteach. Mínigh do fhreagra.

(e) Imlínigh **TRÍ** thoisc, seachas praghas, a mbíonn tionchar acu ar sholáthar na cruithneachta.

[50 marc]

6. Tharla athruithe móra i bpolasaí talmhaíochta an Aontais Eorpaigh le blianta beaga anuas.

(a) I gcás **DHÁ** cheann ar bith díobh sin thíos, pléigh an tionchar a bhí acu ar fheirmeoireacht na hÉireann.

- Leasuithe Mac Sharry, tugtha isteach i gcéimeanna, idir 1993 agus 1995;
- Babhta Uragua den Chomhaontú Trádála (Uruguay Round Trade Agreement), tugtha isteach i gcéimeanna idir 1995 agus 2001;
- Clár Oibre (Agenda) 2000;

(b) Imlínigh na héifeachtaí geilleagracha is dóichí, ar Thalmhaíocht na hÉireann, a thiocfaidh as méadú an Aontais Eorpaigh.

[50 marc]

Ná dearmad an ceistpháipéar seo a thabhairt ar ais leis an /na f(h)reagleabha(i)r a úsáideadh chun na ceisteanna i Roinn II a fhreagairt.

Leathanach Bán

Leathanach Bán